

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ ต่างยึดถือนโยบายการเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลักอันหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเห็นได้จากแผนนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจหรือในบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ สำหรับมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศนั้น มีสาระสำคัญดังนี้คือ¹ ประการแรก ในช่วงปี 1929-1932 ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) ในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาอย่างรุนแรง และทำให้เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาต้องผันผวนตามภาวะการหดตัวของเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมนั้นด้วย ยิ่งกว่านั้นในภาวะที่เกิดสงครามประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมจากต่างประเทศต้องประสบกับภาวะการขาดแคลนสินค้าอย่างรุนแรง ประการที่สอง ความต้องการสินค้าออกประเภทวัตถุดิบเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้ามาก แต่ในขณะเดียวกันความต้องการสินค้าเข้าประเภทสินค้าอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็ว จึงทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องประสบกับปัญหาการเสียเปรียบในดุลการค้า (balance of trade)

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศหนึ่ง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงได้พยายามเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองโดยยุติ² ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านโยบายด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเริ่มมีขึ้น

¹ รัชชัย ยงกิตติกุล, "ทฤษฎีว่าด้วยการคุ้มครองอุตสาหกรรม" รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย, ฉบับที่ 339 (30 กรกฎาคม 2517), หน้า 1-2.

² สมศักดิ์ แคมบุญเลิศชัย, "สภาพและปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในปัจจุบัน" บทความเสนอต่อที่ประชุมการสัมมนาเรื่อง วิฤตการณ์เศรษฐกิจไทย 2522, โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 1.

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2497 เป็นต้นมา และในปี 2504 ประเทศไทยได้เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงแรก ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 นั้น มีเป้าหมายที่จะให้ความคุ้มครองและพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ³ โดยมุ่งหวังที่จะให้อุตสาหกรรมเหล่านี้สามารถทดแทนการนำเข้าได้และในอนาคตสามารถพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกต่อไป ซึ่งเป็นการช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศ ดังนั้นภายใต้นโยบายดังกล่าว รัฐบาลจึงมีแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล่านี้ให้เกิดและพัฒนาได้เร็วยิ่งขึ้น เช่น การให้สิ่งจูงใจและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งการให้การคุ้มครองแก่ผู้ผลิตในประเทศ โดยการใช้มาตรการคุ้มครองทางภาษี (tariff barrier) เช่น อัตราภาษีศุลกากร และมาตรการที่ไม่มีภาษีศุลกากร (non-tariff barrier) เช่น การอุดหนุนทางการค้า การจำกัดและควบคุมทางการค้า การส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยใช้มาตรการชดเชยภาษีแก่ผู้ส่งออก นอกจากนี้ยังมีมาตรการที่สำคัญอื่น ๆ อีก ได้แก่ การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน การใช้นโยบายทางค่านสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย⁴ เป็นต้น

จากการที่รัฐบาลได้ให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในช่วงทศวรรษที่ 1960 นั้น มิได้ส่งผลให้ดุลการค้าของประเทศดีขึ้นแต่อย่างใด เพราะการลดการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปกลับทำให้เกิดการขาดดุลในหมวดสินค้ากึ่งสำเร็จรูป วัตถุดิบ อุปกรณ์การผลิต ตลอดจนสินค้าทุนประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น⁵ ดังนั้นการตั้งกำแพงภาษีเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมที่ผลิต

³Narongchai Akrasanee, "Industrialization and Trade Policies and Employment Effect in Thailand," Eighth Pacific Trade Development Conference, Pattaya, Thailand (July 1976), p.6-16.

⁴บุปผา คันตระกูล, "โครงสร้างการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 6.

⁵ชวนชัย อชันันท์, "วิเคราะห์การค้าและนโยบายการค้าประเทศไทย", คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526, หน้า 32.

เพื่อทดแทนการนำเข้าในอัตราที่สูง (ตารางที่ 1) จึงทำให้ประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศต่ำกว่าประสิทธิภาพการผลิตของประเทศคู่ค้า⁶ ในขณะที่ผู้บริโภครองบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพต่ำในราคาสูง และยิ่งไปกว่านั้นทรัพยากรทางด้านวัตถุดิบและแรงงานถูกเคลื่อนย้ายไปผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ได้รับการคุ้มครองจากอัตราภาษีที่สูง อุตสาหกรรมนั้นก็จะได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นจากมาตรการคุ้มครองดังกล่าว⁷ ในขณะที่อุตสาหกรรมอื่นที่ไม่ได้รับการคุ้มครองต้องอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ (ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก) เพราะต้องแข่งขันกับสินค้านำเข้าโดยตรง และการเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างจากการใช้ทรัพยากรที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่ได้รับการคุ้มครอง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การตั้งกำแพงภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ แสดงให้เห็นถึงการบิดเบือนการจัดสรรทรัพยากร (distortion) ซึ่งเป็นผลจากการบิดเบือนราคาสินค้าระหว่างราคาสินค้าภายในประเทศและราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ทรัพยากรจะถูกนำไปใช้ผลิตสินค้าที่ได้รับการคุ้มครองจากภาษีนำเข้าในอัตราสูง ขณะเดียวกันสินค้าส่งออกที่ถูกเรียกเก็บภาษีจึงจำเป็นต้องลดการผลิตลงต่ำกว่าประสิทธิภาพการผลิตที่แท้จริง สถานการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลทบทวนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อ ๆ มา คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6) โดยรัฐบาลมุ่งเน้นให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น และขณะเดียวกันรัฐบาลได้พยายามปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยการนำมามาตรการต่าง ๆ มาใช้โดยเฉพาะมาตรการด้านภาษีศุลกากร เพื่อลดการบิดเบือนทางด้านราคาสินค้าและการจัดสรรทรัพยากร

⁶ เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศกับประสิทธิภาพในการผลิตของประเทศคู่ค้าในรูปของต้นทุนการผลิตที่เท่ากันแต่ผลผลิตที่ไต่ต่างกัน กล่าวคือ ประเทศอาจจะผลิตสินค้าชนิดเดียวกับสินค้านำเข้าในปริมาณผลผลิตที่น้อยกว่าประเทศคู่ค้า ในทำนองเดียวกันอาจจะเปรียบเทียบประสิทธิภาพในรูปของจำนวนผลผลิตที่ได้เท่ากัน แต่ใช้ต้นทุนในการผลิตไม่เท่ากัน กล่าวคือ ประเทศจะผลิตสินค้าด้วยต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าประเทศคู่ค้า

⁷ Wolfgang F. Stolper and Paul A. Samuelson, "Protection and Real Wages," Review of Economic Studies, Vol. 9 (November 1941) pp. 58-73.

ตารางที่ 1

อัตราการค้าคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง (ERP) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ปี 2526

	ERP % (Balassa)	ERP % (Corden)
อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออก ¹	18.24	14.69
อุตสาหกรรมที่แข่งขันกับสินค้านำเข้า ²	305.41	150.37
อุตสาหกรรมที่ไม่ได้แข่งขันกับสินค้านำเข้า ³	85.66	66.73

หมายเหตุ : ¹ อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออก หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าส่งออกมากกว่าร้อยละ 10 ของผลผลิตของอุตสาหกรรมนั้น

² อุตสาหกรรมที่แข่งขันกับสินค้านำเข้า หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีมูลค่านำเข้ามากกว่าร้อยละ 10 ของอุปทานภายในประเทศของอุตสาหกรรมนั้น

³ อุตสาหกรรมที่ไม่ได้แข่งขันกับสินค้านำเข้า หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีมูลค่านำเข้าต่ำกว่าร้อยละ 10 ของอุปทานภายในประเทศของอุตสาหกรรมนั้น และมีมูลค่าส่งออกต่ำกว่าร้อยละ 10 ของผลผลิตของอุตสาหกรรมนั้น

ที่มา : Narongchai Akrasanee (1985:79)

ไหลค่น้อยลงซึ่งเป็นการก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตและการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับสภาพทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาและวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรและผลทางด้านสวัสดิการรวมของประเทศ อันเนื่องมาจากการปรับอัตราภาษีศุลกากรลงเพื่อลดการกีดกันทางการค้า (protection) ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการค้าที่เสรีมากขึ้น (trade liberalization) โดยจะทำการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการปรับอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าว่า จะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรอย่างไร โดยพิจารณาผลกระทบของนโยบายการค้าที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาสินค้า (price effect) ปริมาณผลผลิต (output effect) และระดับการจ้างงาน (employment effect)

2. เพื่อวัดผลกระทบของการปรับอัตราภาษีศุลกากรว่า จะส่งผลกระทบต่อสวัสดิการรวมของประเทศอย่างไร (welfare effect) โดยพิจารณาถึงผลการโอน (transfer effect) รายได้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล และวัดผลได้สุทธิที่ตกแก่สังคม (the net deadweight gain)

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายการค้าที่มีต่อการจัดสรรทรัพยากรและผลการโอนรายได้ โดยลดการกีดกันทางการค้าลงซึ่งในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะมาตรการทางค่านาฬิกา (เป็นอัตราภาษีรวมประกอบค่านาฬิกา อัตราภาษีนำเข้า ภาษีการค้าและเทศบาล และค่าธรรมเนียมพิเศษ) เพื่อพัฒนาระบบการค้าของประเทศไปสู่การค้าที่เสรีมากขึ้น (trade liberalization) ในงานนี้จะทำการวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วน (a partial equilibrium approach) และใช้โครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจประเทศไทย ปี 2523 เป็นฐานทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ทฤษฎีการวัดต้นทุนการคุ้มครอง (the cost of protection theory) โดยใช้วัดต้นทุน-ผลประโยชน์สุทธิทางสังคม ที่เกิดจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรม

สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมที่เลือกศึกษานั้น เป็นสินค้าที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคทั่วไป และเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานและรัฐบาลได้ให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมเหล่านี้มาตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะรัฐมีเป้าหมายที่จะให้อุตสาหกรรมเหล่านี้สามารถผลิตเพื่อแข่งขันกับสินค้านำเข้า (Import-Competing Industry) และในอนาคตสามารถพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก สินค้าที่เลือกศึกษา ได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์กระดาษพิมพ์-เขียน (CCCN 48.01 , 48.02 และ 48.03)
2. ผลิตภัณฑ์ถ้วยชามเครื่องปั้นดินเผา (CCCN 69.11 และ 69.12)
3. ผลิตภัณฑ์พลาสติกไฟฟ้า (CCCN 85.06)

1.4 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มีลักษณะเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time-series data) คือเป็นการศึกษาในระยะสั้น ตั้งแต่ 2512-2528 และในวิทยานิพนธ์นี้ได้ใช้โครงสร้างเศรษฐกิจในปี 2523 เป็นปีฐาน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับตารางปัจจัยการผลิตผลผลิตปี 2523 ที่ใช้ในการวิเคราะห์และได้ใช้โครงสร้างภาษีปี 2523 เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาสำหรับแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานั้นเป็นข้อมูลที่ได้อาจมาจากแหล่งทุติยภูมิ (secondary data) กล่าวคือ ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลด้านราคาสินค้า ปริมาณการผลิต ปริมาณการนำเข้าและการส่งออก อัตราภาษีศุลกากรและภาษีต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนแรงงาน ค่าจ้างและเงินเดือนทุนการผลิตของแต่ละอุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์-เขียน อุตสาหกรรมเซรามิกประเภทถ้วยชามเครื่องปั้นดินเผา และอุตสาหกรรมพลาสติกไฟฟ้า ข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้มาจากหน่วยงานของทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เช่น จากรายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเฉพาะประเภทของ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, รายงานภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมประจำปีของ หน่วยงานอุตสาหกรรม ธนาคารแห่งประเทศไทย, กรมการค้าต่างประเทศและกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

⁸CCCN หมายถึง รหัสสินค้านามพิศัยศรัทธาภาษีสกุลการ ซึ่งกำหนดตามระบบ Customs Co-operation Council Nomenclature (CCCN) ซึ่งเดิมเรียกว่า Brussels Tariff Nomenclature (BTN)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, วารสารและบทความของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น ส่วนข้อมูลรายไตรมาสชาติ, อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจาก รายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าผลผลิตของแต่ละอุตสาหกรรม ได้มาจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต ปี 2523

1.5 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับ อุตสาหกรรมชนิดที่เลือกศึกษาคั้งที่กล่าวไว้ในขอบเขตของการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ โครงสร้างการคุ้มครองอุตสาหกรรม มาตรการคุ้มครองของรัฐบาลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนั้นเป็นรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเฉพาะประเภท ของกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม รายงานภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรมของ ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานประจำปีสำหรับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตลอดจน วารสารของธนาคารต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการศึกษาของหน่วยงานเหล่านี้มีลักษณะเป็นการรายงาน สภาพการผลิต การตลาด และปัญหาของอุตสาหกรรมเหล่านี้โดยทั่วไปเท่านั้น ส่วนรายงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และวัดผลกระทบในด้านการจัดสรรทรัพยากรและด้านสวัสดิการรวมของ ประเทศที่เกิดจากการใช้มาตรการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศนั้น เท่าที่ผ่านมายังมีงาน ศึกษาไม่มากนัก และสำหรับผลงานการศึกษาที่สำคัญที่ควรจะต้องกล่าวถึงมีทั้งผลการศึกษาทั้งใน ประเทศ และต่างประเทศ ได้แก่

ผลการศึกษาของ Michael Szenberg, John W. Lombardi และ Eric Y. Lee (1977)⁹ ในเรื่อง Welfare Effects of Trade Restriction : A Case Study of the U.S. Footwear Industry งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาผลกระทบทางด้าน สวัสดิการของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องมาจากการปรับอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า

⁹Michael Szenberg, John. W. Lombardi and Eric Y. Lee, Welfare Effects of Trade Restriction : A Case Study of the U.S. Footwear Industry, Academic Press, London, 1977.

ประเภทรองเท้าที่ไม่ได้ทำด้วยยาง (import of non-rubber footwear) ซึ่งจำแนกประเภทของรองเท้าที่นำเข้าตามประกาศศีกศัตราภาษีสกุลการของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นรองเท้าหนังสำหรับผู้ใหญ่และเด็ก รองเท้าหนังสำหรับสตรี, สำหรับใส่ทำงาน, รองเท้าสำหรับใส่เล่นกีฬา, รองเท้าแตะ และรองเท้าประเภทอื่น ๆ ที่ทำด้วยไวนิล ส่วนใหญ่ประเทศอเมริกา นำเข้ารองเท้าประเภทต่าง ๆ จากประเทศ ญี่ปุ่น อิตาลี เกาหลีใต้ ไต้หวัน สเปน บราซิล ฯลฯ งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลการศึกษาเป็นอนุกรมเวลา ระยะเวลาตั้งแต่ปี 1964-1973 โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกตั้งแต่ปี 1964-1967 และช่วงที่สองตั้งแต่ปี 1968-1973 และทำการศึกษาในระดับคุณภาพเพียงบางส่วน เนื่องจากในขณะนั้นรัฐบาลอเมริกันในสมัยของประธานาธิบดี จิมมี คาร์เตอร์ มีแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าของประเทศอเมริกาเป็นไปอย่างเสรี และเป็นไปตามข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีและการค้า รัฐบาลอเมริกันจึงลดอัตราภาษีสกุลการลงร้อยละ 10 ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการวัดผลกระทบทางด้านสวัสดิการรวมของประเทศที่เกิดจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรม โดยใช้เทคนิคการวัดการคุ้มครอง (the cost of protection) ใช้วิเคราะห์ส่วนเกินของผู้บริโภค (a consumer's surplus) และวัดผลประโยชน์และต้นทุนที่เกิดขึ้นแก่สังคมเป็นมูลค่าคิดลดปัจจุบัน (a present discounted value) โดยใช้อัตราส่วนลด (discount rate) เท่ากับร้อยละ 8 ผลจากการที่รัฐบาลอเมริกันลดภาษีสกุลการลงร้อยละ 10 สำหรับรองเท้านำเข้า ปรากฏว่า ปริมาณการนำเข้ารองเท้าของประเทศอเมริกาเพิ่มขึ้น 15 เปอร์เซ็นต์ ผู้บริโภคชาวอเมริกันจะได้รับผลประโยชน์สุทธิทางสังคมประมาณ 162 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. ต้นทุนสุทธิทางสังคมคือ การที่แรงงานต้องว่างงานลงจากการลดปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมรองเท้าภายในประเทศ ทำให้แรงงานต้องสูญเสียรายได้ในรูปค่าจ้าง ประมาณ 83.51 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. ดังนั้นผลได้สุทธิหรือผลประโยชน์สุทธิที่ตกแก่ผู้บริโภคที่เกิดจากการปรับอัตราภาษีสกุลการลงร้อยละ 10 ประมาณ 78.69 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ.

สำหรับผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาของ Joseph Pelzman และ Charles E. Bradberry (1980)¹⁰ ในเรื่อง The Welfare Effect of Reduced U.S. Tariff on Imported Textile Product งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงผลกระทบทางด้านสวัสดิการของประเทศอเมริกา เนื่องจากการลดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอนำเข้า (SIC 22) ซึ่งอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศอเมริกาส่วนใหญ่จะประสบการแข่งขันจากประเทศในกลุ่มทวีปเอเชีย ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮองกง เกาหลีใต้ และ ไทย ฯลฯ ถึงแม้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องสูญเสียตลาดผลิตภัณฑ์สิ่งทอภายในประเทศให้แก่กลุ่มประเทศดังกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากอเมริกาได้ถอนนโยบายการค้าแบบเสรี เพราะเป็นวิธีทางที่จะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรอย่างถูกต้อง ดังนั้นรัฐบาลอเมริกันจึงพยายามที่จะลดการกีดขวางหรืออุปสรรคทางการค้าทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศโดยใช้มาตรการทางด้านภาษีศุลกากร ในงานวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาผลกระทบทางด้านสวัสดิการของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องมาจากการปรับอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอนำเข้า สำหรับรูปแบบการศึกษาในงานวิจัยนี้ก็เช่นเดียวกับกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วคือ เป็นการศึกษาแบบตั้งเดิมในระดั้มูลค่าเพียงบางส่วน และนอกจากนี้ในงานวิจัยนี้ยังได้ทำการศึกษากฎวิธีหนึ่งเป็นวิธีเลือกในการศึกษาแบบค่าเฉลี่ยบางส่วนนั้นจะวัดผลของการลดอัตราภาษีร้อยละ 30 สำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (SIC 22) โดยวัดผลกระทบทางด้านสวัสดิการรวมของประเทศในรูปผลได้หรือผลประโยชน์สุทธิที่ตกแก่สังคม (net welfare gain) เป็นมูลค่าคิดคลปัจจุบัน และใช้อัตราส่วนลดร้อยละ 8 เครื่องมือในการวัดผลประโยชน์ทางสวัสดิการคือ ทฤษฎีการวัดต้นทุนของการคุ้มครอง โดยใช้วิเคราะห์ส่วนเกินของผู้บริโภค และสมมติว่าผลิตภัณฑ์สิ่งทอนำเข้าและผลภายในประเทศทดแทนกันได้โดยไม่สมบูรณ์

¹⁰ Joseph Pelzman and Charles E. Bradberry, "The Welfare Effect of Reduced U.S. Tariff of Imported Textile Product," Applied Economics, 1980, pp.455-465.

(imperfect substitute) นอกจากนั้นยังสมมติต่อไปว่าค่าใช้จ่ายรวมของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประกอบกัน (composite goods) คงที่ ผลประโยชน์ที่ได้จากการคำนวณจะนำไปหักออกจากต้นทุนที่คำนวณได้จากภาระที่แรงงานต้องว่างงานลงเมื่อลดการผลิตสิ่งทอ ทำให้ได้ผลประโยชน์สุทธิจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมโดยค่าที่ได้จะวัดออกมาเป็นมูลค่าคิดลปัจจุบัน ส่วนการศึกษาอีกวิธีเป็นวิธีการคำนวณหาต้นทุนการใช้ทรัพยากรทางตรง โดยใช้ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อการนำเข้า (import elasticity of output) และค่าความยืดหยุ่นของการจ้างงานต่อผลผลิต (output elasticity of employment)

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า การคำนวณผลประโยชน์สุทธิ (net welfare gain) ที่เกิดขึ้นโดยวิธีการศึกษาเดิม (แบบดุลยภาพเพียงบางส่วน) ผลประโยชน์ที่ตกแก่สังคมเป็น 54.968 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. ต้นทุนทางสังคมเป็น 5.807 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. ดังนั้นผลประโยชน์สุทธิจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศเป็น 49.161 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. ส่วนการคำนวณต้นทุนการใช้ทรัพยากรโดยวิธีเลือกเป็น 28.313 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. ผลประโยชน์สุทธิที่คำนวณโดยวิธีเลือกเป็น 26.655 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. จากวิธีการคำนวณผลประโยชน์สุทธิทางสังคมที่เกิดจากการปรับอัตราภาษีศุลกากรลงร้อยละ 30 สำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอทั้ง 2 วิธี สรุปได้ว่า ผลได้สุทธิที่ตกแก่ผู้บริโภคที่คำนวณโดยวิธีดุลยภาพเพียงบางส่วนจะมีค่าสูงกว่าผลได้หรือผลประโยชน์สุทธิที่คำนวณโดยวิธีเลือกถึง 22.506 ล้านเหรียญสหรัฐ.ร.อ. การคำนวณต้นทุนทางสังคมโดยวิธีดุลยภาพเพียงบางส่วนเป็นวิธีที่ถูกต้องมากกว่าการคำนวณวิธีเลือกอีกวิธี ทั้งนี้เพราะการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เฉลี่ยของผลผลิต/แรงงาน โดยวิธีดุลยภาพเพียงบางส่วนมีนัยสำคัญมากกว่าการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์หน่วยสุดท้ายของผลผลิต/แรงงานซึ่งคำนวณโดยวิธีเลือก แต่การคำนวณโดยวิธีดุลยภาพเพียงบางส่วนยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง คือ การสมมติให้ค่าใช้จ่ายรวมของผลิตภัณฑ์สิ่งทอทั้งภายในประเทศและนำเข้ามีค่าคงที่ และนอกจากนี้ การใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของแรงงานต่อหน่วยของผลผลิตมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ต้นทุนที่เกิดขึ้นแก่สังคมเนื่องมาจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศมีค่าคลาดเคลื่อนเล็กน้อย

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีงานศึกษาที่สำคัญอื่น ๆ เช่น งานศึกษาของ Magee (1972)¹¹, Basevi (1968)¹² MacPhee (1974)¹³ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย การวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านการจัดสรรทรัพยากรและผลทางด้านสวัสดิการของประเทศที่เกิดจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรม มีงานศึกษาไม่มากนัก สำหรับผลการศึกษาที่มีความสำคัญที่มีความสำคัญที่ควรจะกล่าวถึง คือ

ผลการศึกษาของ ณรงค์ชัย อัครเศรณี และ ชวนชัย อชันันท์ (1984)¹⁴ เรื่อง Manufacturing Industry Protection in Thailand มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านสวัสดิการของประเทศ เนื่องมาจากการใช้มาตรการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ สำหรับสินค้าที่งานวิจัยนี้เลือกศึกษา ได้แก่ ผ้าที่ทอจากเส้นใยสังเคราะห์ ผ้าฝ้าย เสื้อผ้า และโทรทัศน์ขาว-ดำ การศึกษานี้เป็นการศึกษาในระยะสั้น ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ตั้งแต่ปี 1975-1985 โดยใช้โครงสร้างพิกัดอัตราภาษีศุลกากรปี 1975 งานวิจัยนี้ทำการศึกษาในระดับคุณภาพเพียงบางส่วน และวัดต้นทุนรวมของสังคมที่ตกแก่ผู้บริโภคคือออกมาเป็นมูลค่าคิดลปัจจุบันใช้อัตราส่วนลดของปี 1975 เท่ากับร้อยละ 6.61 ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่าการคุ้มครองอุตสาหกรรมโดยใช้มาตรการทางด้านภาษีศุลกากรจะทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลงเนื่องจากราคาสินค้าภายในประเทศสูงขึ้น ปริมาณผลผลิตภายในประเทศจะขยายตัว ต้นทุนสุทธิที่เกิดแก่สังคม เนื่องจากการคุ้มครองอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตผ้าผืนทอเส้นใยสังเคราะห์,

¹¹ Magee, S.P., "The Welfare Effects of Restrictions on U.S. Trade," Brookings Papers on Economic Activity, 3, 1972, p.645.

¹² Basevi, G., "The Restrictive Effects of the U.S. Tariff and Its Welfare Value," American Economic Review, 58, 1968, p.840.

¹³ MacPhee, C.R., "Restrictions on International Trade in Steel," Lexington Books, Lexington, 1974, p.175.

¹⁴ Narongchai Akrasanee and Juanjai Ajanant, "Manufacturing Industry Protection in Thailand : Issues and Empirical Studies," Sub-Project 3, Asean-Australia Joint Research Project, October 1984.

ผ้าฝ้าย, เสื้อผ้า และโทรทัศน์ขาว-ดำ มีดังนี้ 9863.73, 495.19, 66.40 และ 60.40 ล้านบาท ซึ่งต้นทุนสุทธิที่เกิดจากการคุ้มครองอุตสาหกรรมนี้ผู้บริโภคจะเป็นผู้รับภาระ นอกจากนี้การคุ้มครองอุตสาหกรรมยังทำให้ผู้ผลิตได้รับส่วนเกิน (producers' surplus) ในรูปค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (economic rent) และรัฐบาลได้รับรายได้จากการเก็บภาษี (tariff revenue) เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญที่ควรจะต้องกล่าวถึงอีกงานหนึ่งคือ ผลการวิจัยของ ชวนชัย อัจฉรินทร์ และ คณะ (1985)¹⁵ ในเรื่อง Trade and Industrialization of Thailand (Phase II) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบทางด้านการจัดสรรทรัพยากร และวัดผลทางด้านสวัสดิการรวมของประเทศ เนื่องมาจากการลดการกีดกันทางการค้าโดยใช้มาตรการทางภาษีศุลกากร เพื่อพัฒนาระบบการค้าของไทยให้ก้าวไปสู่สภาพการค้าเสรี สำหรับสินค้าที่งานวิจัยนี้เลือกมาศึกษานั้นเป็นตัวแทนของสินค้าที่มีความสำคัญคือภาคเศรษฐกิจทั้ง 3 ภาค ได้แก่ ภาคเกษตร เมืองแร่ และ ภาคอุตสาหกรรม สินค้าเหล่านี้ได้แก่ ข้าว ทุเรียน และ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ตามลำดับ ในขณะที่งานวิจัยอื่นมักจะเลือกศึกษาเพียงภาคเศรษฐกิจเดียว ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม (ทั้งนี้เพราะภาคนี้ก่อให้เกิดสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น และยังนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น) ในงานวิจัยนี้ทำการศึกษาค้นคว้าถึงผลกระทบทางด้านภาษีเป็นตัวแทน เพื่อให้ระบบการค้าของทั้ง 3 ภาคเศรษฐกิจเป็นไปอย่างเสรี โดยทำการศึกษาผลกระทบของนโยบายการค้าที่มีต่อการจัดสรรทรัพยากร และสวัสดิการของประเทศในรูปแบบดุลยภาพเพียงบางส่วนเช่นเดียวกับงานวิจัยอื่น ๆ แต่ในงานวิจัยนี้ไม่ได้วัดต้นทุนและผลประโยชน์ทางสังคมออกมาเป็นมูลค่าคิดลบลปัจจุบัน สำหรับภาคเกษตรและเมืองแร่เป็นภาคที่ทำการผลิตสินค้าขั้นปฐม ได้แก่ ข้าว และ ทุเรียน ซึ่งสินค้าทั้ง 2 ชนิดนี้จัดได้ว่าเป็นสินค้าที่ค่อนข้างจะมีปัญหามากกว่าสินค้าขั้นปฐมชนิดอื่น ๆ นับตั้งแต่การผลิตไปจนกระทั่งถึงการจำหน่าย เพราะผลผลิตของข้าวและทุเรียนที่ผลิตขึ้นมาใน

¹⁵ Juanjai Ajanant, Supote Chunanuntathum and Sorrayuth Meenaphant, Trade and Industrialization of Thailand, Social Science Association of Thailand, June 1986.

แต่ละปีนั้นมีปริมาณมากเกินความต้องการ (excess supply) ของผู้บริโภคนภายในประเทศ กล่าวคือ ราคาสินค้าทั้งสองชนิดภายในประเทศค่อนข้างต่ำ และนอกจากนี้ราคาสินค้าในตลาดโลกโดยเฉพาะสินค้าขั้นปฐมทั้งสองชนิดก็ค่อนข้างต่ำเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะอุปทานของสินค้าเหล่านี้ในตลาดโลกมีมาก นอกจากผู้ผลิตต้องเป็นผู้รับภาระเรื่องราคาคต่ำของสินค้าแล้ว ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการที่ทำเหมืองแร่โดยเฉพาะแร่ดีบุกยังต้องรับภาระเรื่องต้นทุนการผลิตอีกด้วย เพราะผู้ผลิตจะต้องจ่ายค่าภาคหลวง (royalty) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาษีที่รัฐบาลเก็บจากผู้ไต่ทรัพยากรธรรมชาติประเภทแร่ธาตุต่าง ๆ (natural resource) ถึงแม้ว่าชาวนาไม่ต้องเสียภาษีในการผลิตข้าว แต่ผู้ส่งออกกลับประสบกับปัญหาการแทรกแซงในการค้าข้าวจากรัฐบาลผู้ส่งออกหรือพ่อค้าคนกลางจึงเกรงการรับซื้อจากชาวนา สำหรับมาตรการหรือเครื่องมือที่รัฐบาลใช้ในการแทรกแซงระบบการค้าข้าว ได้แก่ ค่าพรีเมียม อัตราราคาขาออก ภาษีการค้าและภาษีเทศบาล อัตรากาสร่างข้าว โควตาการส่งออก ใบอนุญาตเพื่อส่งออก การค้าข้าวระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ มาตรการในการแทรกแซงการส่งออกข้าว ดังที่กล่าวมาแล้วล้วนแต่ทำให้เกิดต้นทุนแก่ผู้ส่งออกทั้งสิ้น สำหรับค่าพรีเมียมที่รัฐเก็บจากผู้ส่งออก จะเก็บเป็นอัตรากึ่งที่เก็บต่อตันของปริมาณข้าวส่งออก ซึ่งค่าพรีเมียมนี้จะมากน้อยเท่าใดนั้น ขึ้นกับเกรดและชนิดของข้าว สำหรับการทำให้เหมืองแร่ดีบุกผู้ผลิตจะต้องเสียค่าภาคหลวง ภาษีการค้า และภาษีเทศบาล ค่าธรรมเนียมพิเศษ และเงินกองทุนที่ประเทศผู้ผลิตต้องร่วมกันออกเพื่อเป็นเงินทุนไว้ใช้จ่ายในการจัดตั้งมูลนิธิถักกันชน ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาดีบุกและรายได้จากการส่งออก ทั้งนี้เพราะการส่งออกดีบุกของประเทศสมาชิกจะต้องเป็นไปตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าดีบุกระหว่างประเทศ (International Tin Agreement) โดยมีคณะมนตรีดีบุกทำหน้าที่ควบคุมปริมาณดีบุกที่ส่งออกรวมทั้งทำการซื้อขายดีบุกตามราคาที่ตั้งไว้ จากการควบคุมการค้าของสินค้าขั้นปฐมทั้งสองชนิดคือ ข้าวและดีบุก สรุปได้ว่า ผู้ผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดจะเป็นผู้รับภาระโดยตรง ส่วนผู้บริโภคและรัฐบาลจะเป็นผู้รับประโยชน์จากการควบคุมการค้า เช่น ในการเก็บภาษีการส่งออกข้าวหรือการเก็บค่าพรีเมียมก็ ผู้บริโภคภายในประเทศสามารถบริโภคข้าวในราคาถูกในขณะที่เดียวกันรัฐบาลจะได้รับรายได้จากการเก็บภาษีเพิ่มขึ้น แต่ผลจากการควบคุมการค้าข้าว

จะก่อให้เกิดต้นทุนแก่ชาวนา คือ ชาวนาจะขายข้าวโคกราคาคำ และผู้บริโภคนานาชาติต่างประเทศ ต้องซื้อข้าวในราคาสูง ซึ่งส่วนนี้จัดเป็นต้นทุนทางสังคม (social deadweight loss) ดังนั้น เพื่อลดการจำกัดหรือควบคุมการค้าข้าวให้ระบบการค้าข้าวเป็นไปอย่างเสรี รัฐบาลจึงปรับ อัตราภาษีการส่งออกข้าว (effective export tax on rice) ซึ่งในขณะนั้นอัตราภาษีการส่งออกข้าวเป็นร้อยละ 35.9% ใช้โครงสร้างภาษีปี 1975 และทำการศึกษา 2 กรณี คือกรณีแรกสมมติให้ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกข้าวมีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ และอีกกรณีหนึ่งสมมติให้ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการส่งออกข้าวของไทยมีความยืดหยุ่นไม่สมบูรณ์ ซึ่งกรณีแรกแสดงว่า ตลาดข้าวในตลาดโลกเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ มีผู้ส่งออกหลายราย ในขณะที่กรณีที่สองแสดงว่า ประเทศไทยมีอิทธิพลต่อราคาตลาดโลกของการค้าข้าวในฐานะผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ ดังนั้นผลทางด้านราคาที่เกิดจากการลดภาษีการส่งออกซึ่งจะพิจารณาทั้งด้านการส่งออกและนำเข้าที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคา ผลจากการลดภาษีส่งออกข้าวจากระดับที่มีการเก็บในอัตราร้อยละ 35.9 ลดลงจากระดับเดิมร้อยละ 10, 50 และ 100 (คือ ไม่มีการเก็บภาษีจากผู้ส่งออกเลย) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การที่รัฐบาลลดภาษีส่งออกข้าวจะส่งผลให้ราคาข้าวภายในประเทศสูงขึ้นซึ่งส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกที่ชาวนาขายได้สูงขึ้นด้วย ส่วนผลทางด้านปริมาณการผลิตนั้น แม้ว่าราคาข้าวจะสูงขึ้นก็ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ในทันที เพราะการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ สำหรับผลกระทบทางด้านสวัสดิการของประเทศ คือ มีการโอนรายได้ระหว่างกลุ่มชาวนา ผู้บริโภคชาวต่างประเทศ ผู้บริโภคในประเทศ และรัฐบาล การลดภาษีการส่งออกข้าวทำให้ราคาข้าวในประเทศสูงขึ้นซึ่งเป็นการโอนผลประโยชน์ไปสู่ชาวนาและผู้บริโภคชาวต่างประเทศ แต่จะทำให้ค่าครองชีพของผู้บริโภคในประเทศสูงขึ้น เพราะระดับราคาข้าวภายในประเทศสูงขึ้น การลดภาษีการส่งออกทำให้เกิดสวัสดิการรวมของประเทศสูงสุด สำหรับอัตราภาษีที่เหมาะสมของปี 1975 คือ ร้อยละ 15 ณ ระดับอัตราภาษีร้อยละ 15 จะก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมน้อยที่สุด ส่วนที่ระดับอัตราภาษีร้อยละ 26 เป็นอัตราที่มีการชดเชยภาษีระหว่างส่วนที่ผู้บริโภคนานาชาติต้องรับภาระ (domestic loss) และส่วนที่โอนมาจากผู้บริโภคนานาชาติ (foreign transfer) มากที่สุด ในเรื่องของแรตัม การควบคุมการค้าที่ถูกต้องโดยที่รัฐเก็บค่าภาคหลวง ภาษีการค้าและภาษีเทศบาล ตลอดจนการจำกัดการส่งออกตามข้อตกลงว่าด้วยแรตัมระหว่างประเทศโดยใช้โควตาการส่งออกมีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ การจำกัดการส่งออกตามข้อตกลงฯ ทำให้รัฐบาลขาดรายได้จากการเก็บภาษีจากผู้ผลิตไปส่วน

หนึ่ง ส่วนผลประโยชน์ทางสังคมนั้นเกิดจากความแตกต่างระหว่างรายได้ที่สูงขึ้นจากการจำหน่าย
 ฝิ่นในตลาดโลก เมื่อราคาฝิ่นในตลาดโลกสูงขึ้น การลดการจำกัดการค้าฝิ่นทำได้โดยลดการ
 จำกัดผลผลิตของฝิ่นและการส่งออกตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าฝิ่นระหว่างประเทศโดยใช้โครง
 สร้างการผลิตและการส่งออกฝิ่นปี 1984 และคณะมนตรีฝิ่นควรรับซื้อขายฝิ่นโดยไม่จำกัด
 จำนวน นอกจากนี้รัฐบาลควรเก็บภาษีจากเจ้าของเหมืองในอัตราร้อยละ 5 ของราคาฝิ่น
 จากการศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงราคาฝิ่น ณ ระดับราคาตลาดโลกของฝิ่น ผลปรากฏว่า ถ้า
 ค่าความยืดหยุ่นของทั้งอุปสงค์และอุปทานของฝิ่นกึ่งสูงขึ้นเท่าใด การเปลี่ยนแปลงทางด้านราคา
 ฝิ่นก็จะยิ่งลดลง และการเปลี่ยนแปลงราคาฝิ่นในระยะสั้นจะสูงกว่าระยะยาว ส่วนผลทางด้าน
 สวัสดิการในกรณีของการใช้ค่าความยืดหยุ่นที่มีค่าน้อย ผลประโยชน์ทางสังคมซึ่งเกิดจากความ
 ต่างระหว่างรายได้ที่โอนจากผู้บริโภคชาวต่างประเทศ กับต้นทุนของผู้ผลิตที่เกิดจากการจำ
 กัดปริมาณการส่งออกตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าฝิ่นระหว่างประเทศ และภาษีที่รัฐบาลเก็บจาก
 เจ้าของเหมืองฝิ่น จะสูงกว่าการเลือกใช้ค่าความยืดหยุ่นของอุปทานภายในประเทศที่มีค่าสูง
 ส่วนผลทางด้านการทำงานก็จะมีผลกระทบของการจ้างงานในเมืองแร่ประเภทเหมืองสูบมากขึ้น

สำหรับภาคอุตสาหกรรมรัฐบาลให้การคุ้มครองภาคอุตสาหกรรมโดยใช้มาตรการต่าง ๆ
 เช่น มาตรการทางด้านภาษี และทางด้านที่มีใช่ภาษีเพื่อให้อุตสาหกรรมเติบโตและพัฒนาขึ้นอย่าง
 รวดเร็ว ในขณะที่ภาคเศรษฐกิจอื่นซึ่งได้แก่ ภาคเกษตรและเหมืองแร่ รัฐบาลเก็บภาษีและใช้
 มาตรการควบคุมการค้าโดยวิธีต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น จึงทำให้ภาคเศรษฐกิจดังกล่าวไม่พัฒนาไป
 เท่าที่ควร มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลใช้ในการคุ้มครองภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การเก็บภาษีสิน
 ค่าขาเข้า การจำกัดโควตาการนำเข้า การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้า และ
 การอนุญาตส่งออก สำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นเพื่อทดแทนการนำเข้า
 รัฐบาลให้การคุ้มครองอุตสาหกรรมนี้ในอัตราสูง (อัตราภาษีขาเข้าของผลิตภัณฑ์สิ่งทอในปี 1975
 สูงถึงร้อยละ 100 และภาษีที่เรียกเก็บเพิ่มอีกร้อยละ 10 อัตราการคุ้มครองการนำเข้ารวม
 ร้อยละ 110) การคุ้มครองอุตสาหกรรมในอัตราที่สูงทำให้อุตสาหกรรมนี้ไม่สามารถแข่งขันกับ
 ต่างประเทศได้ และผู้บริโภคต้องเป็นผู้รับภาระจากการคุ้มครองอุตสาหกรรมโดยวิธีภาษีสินค้าใน
 ราคาที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำเข้าจากต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้การจัสสร
 ทรัพยากรจึงเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นระบบการค้าของอุตสาหกรรมที่ได้รับการ

คุ้มครองควรจะได้รับพัฒนาให้เป็นระบบการค้าที่เสรี ในงานวิจัยนี้ทำการศึกษาถึงการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมจากระดับที่มีการคุ้มครอง ณ ระดับอัตราภาษีร้อยละ 110 จนถึงระดับที่มีการค้าเสรี ผลจากการลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่มีต่อการจัดสรรทรัพยากรและผลทางด้านสวัสดิการ สรุปได้ว่า การลดภาษีทำให้ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์ทางสังคม (deadweight gain) ที่ผู้บริโภคเคยเสียไปเมื่อมีการคุ้มครองอุตสาหกรรม และเป็นการโอนรายได้ที่รัฐเก็บจากการคุ้มครองอุตสาหกรรมมาสู่ผู้บริโภค และส่วนที่ผู้บริโภคเคยเสียไปให้แก่ผู้ผลิตในรูปค่าเช่าทางเศรษฐกิจกลับคืน ผลประโยชน์สุทธิทางสังคมที่ผู้บริโภคได้รับจากการลดอัตราภาษี ณ ระดับอัตราภาษีร้อยละ 20, 40, 80 และ 100 คือ 1.51, 10.10, 48.24 และ 77.98 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนผลทางด้านเศรษฐกิจซึ่งพิจารณาผลทางด้านราคาสินค้า ระดับผลผลิต และระดับการจ้างงานของอุตสาหกรรมนี้ ปรากฏว่า เมื่อมีการลดภาษีลงจะทำให้ราคาผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำเข้าในประเทศมีราคาถูกลง ผู้บริโภคก็จะหันไปบริโภคผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่นำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศต้องลดปริมาณการผลิตลงและในขณะเดียวกันแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมนี้ต้องว่างงานลง

1.6 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. การศึกษาในงานวิจัยนี้ทำให้สามารถมองเห็นสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของอุตสาหกรรมที่เลือกศึกษา จากการที่รัฐบาลให้การคุ้มครองอุตสาหกรรมเหล่านี้ตั้งแต่อุตสาหกรรมเริ่มได้รับการส่งเสริมการลงทุนจนถึงปัจจุบัน

2. จากการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้นโยบายการค้าเสรีที่มีต่อการจัดสรรทรัพยากรและผลทางด้านสวัสดิการของประเทศ ทำให้ทราบถึงผลการโอนรายได้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล อันเป็นแนวทางในการตัดสินใจของรัฐบาลในการปรับปรุงอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรม เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์-เขียน, ผลิตภัณฑ์ด้วยขามเครื่องปั้นดินเผา และ หัตถกรรมไฟฟ้า ต่อไป

1.7 ขั้นตอนการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 5 บทคือ

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขตของการศึกษา แหล่งข้อมูล ผลงานที่มีผู้ศึกษาไว้ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ และ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการศึกษา

บทที่ 2 เป็นการกล่าวถึงวิวัฒนาการของนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม ระบบการค้า และโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรม ตลอดจนมาตรการและนโยบายของรัฐที่มีต่ออุตสาหกรรมเหล่านี้

บทที่ 3 เป็นการกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีการวัดต้นทุนของการคุ้มครอง

บทที่ 4 เป็นการนำเสนอผลการศึกษาและการวิเคราะห์

บทที่ 5 เป็นการสรุปเนื้อหาและผลที่ได้จากการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย